

LETO X.

V LJUBLJANI 20. JANUARJA 1941

ŠTEV. 9

F. S. Finžgar

Misterij vere

Ko mašnik pri sveti daritvi sklonjen sloni nad kelihom, ko njegova reovna oseba zgine in govori Kristus sam: »To je moja kri, skrivnost vere,« — — — tedaj ti pove srce, ali res živo veruješ ali ne. Ob tem misteriju zvodeni naša učenost, ob tej skrivnosti se zruši naša urojena prevzetnost v prah. In v prahu, na kolenih si srečen; ponižen si, a nisi ponižan. Nič ne veš, a ti je vse ljubo razodeto. Uho ne sliši veselega oznanila, sliši ga duša, uživa ga srce. Hlad zvitega in zavitega modrovanja se prelije v toplo bližino Boga. Vera je vesela skrivnost!

Da, vera je verovanje v misterij. Trije misteriji pretresajo naše duše, a ti trije dušo otemajajo beganja in tavanja po sencah zmot: Misterij raja, misterij svete noči, misterij zadnje večerje.

Ne hváli se z vero, če verjameš zgodovini, da je Kristus živel, da je učil, da je trpel, da je vstal. Ne trkaj se v imenitnem ponosu na prsi, češ verujem, ker verjamem v katoliško Cerkev. Če mežiš, jo olipaš, če si gluha, stoletja prekričijo tvojo gluhotu. In če bi jo sovražniki in njeni otroci sami z nekriščanskim napuhom zničili do gorčičnega zrna, bo iz tega zrna spel poglalo drevo, kakor je zrastle prvič in drugič in vselej skozi veke.

Skrivnost svete noči še drhti v naših srcih. *Mysterium fidei!* Skrivnost vere! Sveta noč je, nebo žari v zvezdah. V milijardah zvezd. Vse so žive in zgovorne. Vsaka je jasna beseda in priča božje vsemogočnosti. Vsaka je plamenček božje ljubezni do nas, do človeka. In to nebo se v čudežni sveti noči niža in bliža zemlji. Roji angelov se usipljejo iz neba. Plovejo in pojo nad betlehemske gmajno, nad hlevcem, nad pastirji, nad ubogim preprostim ljudstvom. To vidi in sliši nebeško glorijsko. Ne vidi in ne sliši je pa ne trgovski Bellehem, ne Herodov Jeruzalem in ne pijavka vsega tedanjega sveta — v zlato in razkošje vkovani Rim. Ne vidijo in ne slišijo ti, ker po Izaiju govori o njih Gospod: »Moje ljudstvo odrtniki ropajo in ženska mehkužnost čezenj gospoduje. To ljudstvo oni, ki ga blagrujejo in se mu hlinijo, goljufavajo in mu pot, po kateri bi moralo hoditi, razdirajo.« Nad temi je nebo mračno in zaprto. Ni luči in ni petja. Oči imajo, pa ne vidijo, ušesa imajo, pa ne slišijo.

Nočejo. »Dežela je polna zlata in srebra in nje zakladov ni konca. Polna je njih dežela malikov. Le dela svojih rok molijo.« — Delo njih rok je njihov Bog! Pobožanstveni materializem! Sredi betlehemske gmajne pa je hlevček. Ves se sveti v nebeškem soju. Tam zaskrbljeni Jožef, tam prenežna Devica, tam v jasliah nebogljen Dete, otročiček, ves človek. — in vendar pravi Bog.

Mysterium fidei! Skrivnost vere! Zakaj? »Da bo uklonjena človeška visokost in ponižana ošabnost ljudi.«

Skrivnost vere, skrivnost o sreči človeštva! In prva, ki je pripognila koleno pred jasicami je bila ona, ki je bila kakor cedra na Libanonu najvišja človeška povišanost — Devica — Mati.

Skrivnost vere!

In drugi je bil delavec tesar Jožef. In za njim pastirci. Vsi ti se niso nikoli sklanjali pred praznim bliščem človeške ošabnosti — saj niso smeli in ne želeli do prestolov človekov — malikov. Pred Detetom klonijo njih kolena, žuljave roke se sklenejo na njih prsih: Tvoji smo in Ti si naš!

Skrivnost vere!

In še je prišla kronana modrost in knežja zlahtnost: Trije kralji! Sneli so krone z modrih glav in jih položili k nogam novorojenega otročička, ga molili in ga obdarovali.

Skrivnost vere!

Herodova visokost in ošabnost pa je segla po meču, kasneje pa Pilatova plaha pravosodnost po križu.

Misterij greha!

Da se je izpolnila in se izpolnjuje danes in se bo do konca Izaijeva prerokba: »Tedaj pojdejo v skalnate brloge in podzemeljska brezna iz strahu pred Gospodovim veličastvom, ko se vzdigne udarjal zemljo!«

Grozna skrivnost!

Bodimo vedno in radi svetonožni pastirčki. Zbirajmo se pred svetim kotom v naših barakah, kajžicah, hišah, v naših stanovanjih, tam, kjer miglja lučka pred jasicami in pred bridko martro. Tam in samo tam — naj nam bo Bog milosten — doživimo v največji ljubezni do človeštva žarečo

skrivnost vere.

Papež za novi red*

Težnja k novi ureditvi

Danes stojimo pred dejstvom, ki je zelo važno in značilno. Iz strastnih polemik obeh taborov o ciljih vojne in o ureditvi miru izhaja vedno jasneje neko skupno mnenje, ki poudarja, da se predvojna Evropa in njena ureditev polagoma spreminja in da ta njena sprememba označuje začetek nove dobe. Trdi se, da Evropa in ureditev njenih držav ne bo več ista kot prej; nekaj novega, boljšega, organsko bolj zdravega, sodobnega in močnega mora nadomestiti preteklost, da se bo mogoče izogniti njenim napakam, slabostim, pomanjkljivostim, katere so, kakor se trdi, pokazali najnovejši dogodki.

Dejstvo je, da si niso vsi edini v nazorih in ciljih; vendar pa je skupno njihovo stremljenje po novem redu.

Ni mogoče razlagati teh teženj in teh čustev edinole z željo po novosti. Ob izkušnjah te žalostne dobe, pod težo žrtev, katere nalaga in terja, napolnjujejo duše nova spoznanja in nove težnje: spoznanje sedanje pomanjkljivosti in odločna težnja po ureditvi, ki bi zavarovala pravne smernice držav-

* Iz govora na sv. večer 1940.

nega in mednarodnega življenja. Nihče se ne more čuditi, da je tu težnja mnogo bolj živa med širokimi sloji tistih, ki živijo od dela svojih rok, ki morajo v miru in vojni bolj ko vsi drugi okusiti grenkobo narodnih in mednarodnih gospodarskih nesoglasij. Manj kot drugi se bo temu čudila Cerkev, ki kot Mati vseh bolje sliši in razume krik trpinčene duše in človeštva.

Vloga Cerkve

Med sistemi, ki si nasprotujejo, ki so v zvezi s časom in od njega odvisni, Cerkev ni poklicana, da bi se zavzela za eno ali drugo stran. V okviru božje postave, pod čigar oblastjo niso samo posamezniki, ampak tudi narodi, so možna najrazličnejša politična pojmovanja; toda uveljavljanja enega ali drugega političnega sistema je v veliki in pogostokrat odločilni meri odvisno od okoliščin in vzrokov, ki sami po sebi nimajo ničesar skupnega z dejavnostjo in cilji Cerkve. Kot varuhinja in razširjevalka verskih in uravnih načel, ima samo to željo, da bi z verskimi in vzgojnimi sredstvi vsem narodom, brez izjeme, posredovala jasne vrednote krščanskega življenja; da bi se vsak narod na svojski način okoristil s krščanskim versko-moralnim spoznanjem in hotenjem, da ustvari družbo, vredno človeškega dostojanstva, duhovno vzvišeno in ki bo za vse izvor blagostanja.

Večkrat je že Cerkev morala govoriti gluhim ušesom. Sedaj govori kruta resničnost in ob njenem kriku se odpirajo ušesa, ki se niso hotela odpreti, ko jim je z materinsko ljubeznijo govorila nevesta Kristusova. Pogostokrat so dobe trpljenja bolj bogate resničnih in globokih nauk, kot pa časi

blagostanja, prav tako kakor je trpljenje boljši učitelj od vsakega uspeha. Bog daj, da bi vse človeštvo, kakor tudi vsak posamezen narod izšel iz sedanje krovaše šole bolj moder, izkušen in zrel; da bo znal z jasnim pogledom ločiti resnico od varljivega videza; da bo poslušal glas razuma, naj bo prijeten ali ne, in se ne bo menil za lepo zunanjo obliko zmote; da si bo ustvaril pojem o stvarnosti, ki upošteva pravico in pravičnost, ne samo kadar bo treba terjati izpolnitev lastnih zahtev, ampak tudi kadar bo treba izpolniti zahteve drugih.

Predpogoji novega reda

Samo s takšnim razpoloženjem bo mogoče dati vabljivemu izrazu »nova ureditev«
lepo in trdno vsebino, ki bo temeljila na nraavnih smernicah. Le tako bo mogoče izogniti se nevarnosti, da bi jo pojmovali in ustvarili le kot zunanji mehanizem, uveljavljen s silo, brez iskrenosti, brez popolnega pristanka, brez veselja, brez miru, brez dostojanstva, brez vrednosti. Le tedaj bo mogoče dati človeštvo novo upanje, ki naj ga pomiri, cilj, ki odgovarja plemenitim stremljenjem. Izginila bo skrita in javna, težeča in uničujoča moč nesloge, ki sedaj teži vse človeštvo.

Toda neobhodni predpogoji za to novo ureditev so:

1. Zmaga nad sovraštvom, ki danes loči narode; zato se morajo opustiti sistemi in dejanja, ki to sovraštvo gojijo. V nekaterih državah kaže propaganda, ki se poslužuje najbolj neverjetnih laži, dan na dan in skoraj vsako uro, javnosti sovražne narode v nepravi in žaljivi luči. O, kdor želi narodu res dobro, kdor hoče pripomoči, da se obvarujejo nepreglednega zla duhovni in moralni temelji bodočega sodelovanja med narodi, bo smatral kot sveto dolžnost in vzvišeno nalogo, da se bo trudil, da ne izginejo iz src posameznikov in narodov naraavni ideali resnicoljubnosti, pravice, vljudnosti in sodelovanja v dobrem, predvsem pa vzvišeni in nadnaraavni ideal bratske ljubezni, katero je prinesel na svet Kristus.

2. Zmaga nad nezaupanjem, ki leži kakor težko breme na mednarodnem pravu in onemogoča vsako resnično spravo. Vrniti se je torej treba k zvestobi, k spoštovanju pogodb, ker sicer je nemogoče sožitje narodov, predvsem pa obsloj slabotnih narodov poleg mogočnih.

3. Zrušiti se mora pogubno načelo, da je pravica odvisna od koristi in da jo ustvarja edinole sila. To načelo omaje vse mednarodne odnose, predvsem pa je v veliko škodo za miroljubne države in tiste, ki zaradi manjše vojne pripravljenosti nočejo ali ne morejo tekmovati z drugimi. Vrniti se je torej treba k resni in globoki nraavstvenosti v odnošajih med narodi, kar pa ne izključuje pravilne in upravičene uporabe sile, da branimo lastne pravice.

4. Zmaga nad vzroki sporov, ki obstajajo v prevelikih razlikah na gospodarskem polju. Treba je polagoma ustvariti tak red, da bodo vsem državam dana sredstva, da zagotovijo soojim državljanom vseh stanov življenje, ustrezajoče človeškemu dostojanstvu.

5. Zmaga nad duhom hladne sebičnosti, ki prevzet svoje moči mnogokrat žali čast in suvereniteto držav ter pravično in zdravo svobodo posameznikov. Namesto nje mora priti do veljave iskreno pravno in gospodarsko sodelovanje v bratski ljubezni, v skladu z božjimi postavami, med narodi, ki bodo mirno uživali svojo avtonomijo in neodvisnost. Dokler bo v tej kruti vojni govorilo orožje, bo težko pričakovati kakšen odločilen ukrep v smislu vpostavitve moralnih in juridičnih pravic. Vendar bi bilo želeti, da bi že zdaj prišla iz vojskujočih se taborov izjava, ki bi poudarjala ta načela in tako pomirila razburjenje ter ublažila trpljenje tistih, ki so ogroženi v svojem obstoju ali svobodnem udejstvovanju.

In ime mu je greh

Hudobni duh je neizmerno zvit. Najbolj zvit tedaj, kadar komu navdahne misel, češ da je zanj škoda, če se premaguje in da njegova delavnost pomeni zanj vedno večje siromaštvo. Renan je na svoj neiskren način povedal: »Resnica je morda nekaj žalostnega.« Toda pesnik Claudel imenuje v pismu Jakobu Rivieru te besede: »gnusno Renanovo govorjenje« in pravi, da so ga odbijale, še preden se je spreobrnul. »V dnu duše sem že takrat vedel, da je božje veselje edina resničnost in da se človek, ki vanjo ne veruje, ne bo nikdar povzpел visoko, do svetosti še celo ne«. Francoski pisatelj Gide izpušča Renanovo besedico »morda«. Zanj o tem ni nikakega dvoma. Dolgo se je ustavljal skušnjavam mesa, nazadnje se je vdal, in kakor vsi slabiči, iskal izgovorov za svojo nezvestobo. Dejal je, da človeka obogate ravno padci. Dejal je, da naj človek pije iz vsake kupe veselja, igra z vsemi prsti na klavirju, to je: vse poskusi, vse užije. Nič več ne razlikuje med zdravim in pogubnim veseljem; zanj je vse dobro, vse zdravo. Pravi, da človek ni nikoli dovolj skušen in da moramo čast izkazovati tistemu, ki je doživel vse, tudi najslabše.

Kakor da bi ne škodovalo, če zamešamo strup med čisto moko. Vsak otrok ve, kako nesmiselno je tako govorjenje. Greh ne prinaša človeku bogastva. Greh ni lep. Res je, da človeka zapelje, toda v svojem bistvu ni zapeljiv. Človek je samo žrtev prevare. Hudič ni zabaven. Zabava nas, a ne zato, ker ima v sebi to lastnost, ampak zato, ker smo mi podvrženi prevari in zmoti. Samo po vnanjosti sodimo, ne odkrijemo pa resnice do dna. Greh je nekaj praznega. Lahko si nadene različne maske, v bistvu ostane vedno isti. Prav zato ne more obogatiti, ampak prinaša samo izčrpanost. Ne more dati veselja, ampak gnus. To lahko vsak izkusi, ki je zašel globoko v greh. Ta pozna občutek nečesa umazanega, neke mržnje. Vse se mu zdi nič. To je pravi okus greha. Greh je nekaj žalostnega.

Naj molčita Renan in Gide! Njune misli so napačne. Greh je greh, ne zato, ker je prepovedan, ampak ker zmanjšuje naše bitje. V svojem bistvu pomeni rop. Če nas kdo oropa, mu ne bomo rekli, da nam je prinesel bogastvo.

Nikomur ne pustimo, da bi ločil besede »krepost in sreča«, ali da bi druževal besede »greh in veselje«. Ravno greh je nekaj žalostnega in čednost je kljub vsem žrtvam, ki jih zahteva, še vedno mikavna.

Renanov sorodnik Ernest Psichari je dejal v trenutku svoje vrnitve v Cerkev: »Vedel sem, kam grem. Šel sem tja, kjer je mir, kjer je veselje. Jokal sem od ljubezni, sreče in zahvale.« Tudi Jakobu Rivieru Claudelu ni govoril drugače: »Mislite, kar hočete. Če se ne približate Bogu in Kristusu, ki sta vir veselja, ne boste nikoli našli resničnega veselja.«

To je resnica: kdor se približa Bogu, se približa resničnemu veselju; kdor pa se približa resničnemu veselju, se približa Bogu.

Moli

Gospod Jezus, učlovečena Beseda božja, nauči nas velikodušnosti; nauči nas, da ti služimo, kakor ti zaslužiš, da ti dajemo, ne da bi šteli, da se borimo, ne da bi gledali na rane, da delamo, ne da bi iskali počitka, da se zgaramo zate, ne da bi iskali drugega plačila, kakor sladko zavest, da smo izpolnili tvojo sveto voljo.

Sv. Ignacij Lojolski.

J. G.

Mladina se spominja

Tih, žareč sprevod je prehodil pot iz mesta do Navja, tja, kjer počiva naš pokojni voditelj dr. Anton Korošec. Mladina se je pohitela poklonit možu, katerega vrline tako spoštuje ves naš rod. V duhu si jih je obnavljala po vrsti in v zbranem razmišljanju zapisovala v dušo z željo in voljo, da jih bo tudi sama skušala razviti do čim večje moči. Spominjala se je:

njegove žlahtne umirjenosti in treznosti, ki se nista dali razburiti niti v najbolj nemirnih in zmedenih položajih

njegove skromnosti; nikdar se sam ni potiskal v ospredje, nikdar ni zavzemal narejenih poz in se naučeno postavljaj med ljudmi, dajal se je vselej in povsod takega, kakršen je bil;

njegove bistroglednosti, smisla za natančno oceno in zanesljivega tehtanja; daleč predse je videl, znašel se je vsakokrat v zapletenem hitro in prav, ločil dobro od slabega, koristno od škodljivega takoj in ukrepal pravilno z občutkom, ki je preseščal vsakogar;

njegove modrosti in premetenosti; nikoli ni prišel v zadrego, če je nasprotnik igral potuhnjeno — spregledal ga je nemudoma in mu s spretnimi potezami prekrizal načrte;

njegove odločnosti in bojevitosti; nikoli ni popustil in se ni vdal niti za malenkost, kadar je šlo za bistveno važna vprašanja — z vsem srcem in temperamentom se je vrgel v boj;

njegove hladnokrvnosti; tudi v največjem metežu ni izgubil glave in se ni zbegal;

njegove delavnosti; tudi v bolezni se ni hotel odreči delu, ni našel miru, tudi, kadar je bil obsojen, da mora nekaj časa stati s prekrižanimi rokami;

njegovega poguma; prevzel je nase vse nevarnosti, mirno sprejemal posledice svojega premišljenega ravnanja in jih vdano prenašal z zaupanjem v Boga in v pravičnost svojega delovanja;

njegove iskrene pobožnosti, ki ni bila hrupna in javna, ampak tiha in lepa kakor pohleven, plav in zlahtno dišeč cvet, pa vendar mogočna v veri in načelih, ki jih je vselej branil, se sam ravnal po njih in jih vsem zabičeval;

njegove nesebičnosti in dobrosrčnosti; kar je imel, je razdal drugim, — pa ne kakor mnogi, ki kakor čudež vsako svoje slučajno dobro delo obešajo na veliki zvon;

njegove ljubezni do mladine; kadar je mogel, je pohitel med njo, njej so bili namenjeni njegovi najplemenitejši in najognjevitější nasveti, njej njegovo srce na stežaj odprto;

njegovega spoštovanja do znanosti, umetnosti in naprav, ki služijo ljudskemu blagru; on nam je dal, kar tega imamo;

njegove velike izobraženosti in resnične potrebe po estetskem veselju; mnogi so vedeli zanjo, pred večino pa je oboje skrival, ni hotel, da bi ga občudovali, rajši je bil tih, nepoznan uživalec plemenitih vrednot, ki so bile njegovo edino nemoteno razvedrilo v delovnih odmorih;

njegove široke, slovenske vedrosti in prav slovensko kremenite, fantovske hudomušnosti, pa ne grčave, ampak dovtipne brez robotosti in brez zlobe;

njegove izredne ljubezni do rojstne hiše in do domačih; kadar je le mogel, je pohitel v domačo vas;

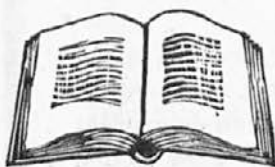
njegove izredne ljubezni do naše domovine, male, rodne Slovenije, kateri je veljala vsaka misel in vsako dejanje, in

njegove žareče ljubezni do našega skupnega ponosnega doma, velike Jugoslavije, v katero nas je popeljal in nas varno namestil;

njegove globoke vdanosti do kralja in kraljevskega doma, ki nam pomenita najdragocenejši simbol naše svobode in moči;

in vse v vsem: cele njegove plemenite osebnosti, ki je tako slovenska in tako človeško dobra, da nam bo svetila tudi v najbolj temne dni bodočnosti kot sijajna luč vodnica in ravnalo, po katerem se bomo obračali in vedli z zavestjo, da delamo prav in da noben boj za nas ne bo mogel biti izgubljen.

Ljubi knjige

Ljubezen do knjige pokaže vso plemenitost človekove duše. Menihi srednjega veka so knjižnico imeli za svetišče, ki pride takoj za kapelo. Knjižničar nekega samostana je napisal na koncu velikega kataloga: »Knjige nas hranijo z nebeško hrano in s svojo sladkostjo krepijo duše. Njihova zasluga je, da smo doživeli, kako resničen je stavek: Ljubi knjige in greh ne bo mogel do tebe.«

Knjige so imeli za največje zaklade. Če so se približali Saksi ali Normani, so najprej odnesli na varno mesto dvojce: relikvije svojih ustanoviteljev in svoje knjige.

Nekateri ljudje so že po naravi nagnjeni k tej ljubezni. O Tomažu Akvinskem pripovedujejo, da je že kot otrok nehal jokati takoj, ko so mu prinesli kako knjigo ali rokopis. Erazem je zapisal že mlad: Če bom imel kaj denarja, si bom najprej kupil knjig, potem pa obleke. Znameniti francoski škof Tomaž Gousset, ki je živel v 19. stoletju, je mogel v šole šele s sedemnajstim letom. Toda ko je na paši hodil za živino, je držal knjigo v roki; če je pomagal očetu pri oranju, je zopet bral. Ko se je vrnil iz zavoda na počitnice, je pisal nadzornik domov: Tomaž bo prišel na počitnice, toda dobro skrijte knjige, saj je ves le zanje in mu ni mar zdravja. Kot profesor v velikem semenišču v Besançonu je tudi samo bral in pisal. Upravitelj mu je premmnogokrat šel ponoči ugašat luč, da bi ga tako odvrnil od samih knjig.

Mladi Taine si je vzel za geslo Spinozove besede: Živimo, da moremo misliti. »Glavno je, da bom imel vedno mnogo misliti, za vse drugo mi je malo mar.«

Če imaš tudi ti to naravno nagnjenje do knjig in mišljenja, zahvali Boga. Dobil si nad vse dragoceno doto. Ne zapravi je, ampak vedno bolj poživljaj s stalnim duševnim delom in z vedno novimi sklepi.

Pomisli na velike močce, ki so prišli do svojih uspehov preko mnogih ovir. Ozri se okrog sebe in marsikateri zgled med mladimi in starimi te bo vnel, da se posvetiš iskanju resnice. Rad prebiraj take knjige, ki ti govore o potrebi duševnega dela in o potrebi izbranih in globoko izobraženih ljudi, saj naša doba tako potrebuje dobrih voditeljev. Večkrat premišljaj, kaj vse te mora nagibati za resno duševno delo: zakon duhovnosti, zakoni časa, zakon socialnega življenja, zakoni lepote, zakoni zdravega življenja.

Rad bodi zbran in drži se svojega dnevnega reda. Varuj se raztresenosti in občuj s takimi tovariši, ki ljubijo knjige in študij kakor ti. Glej, da tej ljubezni ostaneš zvest vse življenje; boš videl, koliko sreče in veselja ti bo to prineslo.

Knjiga ti bo v življenju sladila čas kot zvesta prijateljica. Z njo boš preživel mnogo lepih ur, vedno ti bo služila in te bogatila. V svetlih in temnih dneh te bo spremljala kot tvoj najboljši svetovalec. Napolnjevala te bo z vero, upanjem in ljubeznijo, delala te bo dobrega in plemenitega.

Knjiga ti bo odkrivala lepote stvarstva in skrivnosti narave. Vodila te bo v kraljestvo iznajdb človeškega duha, po potih njegove domišljije in po dvoranah veleuma in svetosti. Opevala ti bo

vse lepo in dobro in resnično. Vodila te bo v najbolj izbrane družbe in velikani človeštva: Homer, Platon, Dante, Pascal, Bossuet in drugi, govorili ti bodo kakor da stojе živi pred teboj.

Veliki duhovi so vedno bili tudi prijatelji knjig. Petrarka je zapadel žalosti, če ni bral. Nekoč mu njegov prijatelj škof Cavaillon vzame ključ od knjižnice, da bi ga tako prisilil k počitku. Toda tretji dan je bil že tako bolan, da mu je moral pustiti prosto pot do knjig.

»Četudi bi oslepel, še vedno bi, o tem sem prepričan, ljubil knjige. Držal bi jih v rokah, objemal in božal njihove vezave in mislil bi, da jih vidim,« je rekel de Sacy. Stari modrijan pa je zaprosil: »Pustite mi vendar moje knjige. Kraj, kjer so spravljene, se mi zdi kakor kraljevska dvorana, kjer se srečujem z modrijani.«

Znani pisatelj in zgodovinar Maucaulay je izjavil: »Rajši bi bil ubožec v kakem podstrešju, kjer bi lahko bral dobre knjige, kakor pa mogočen kralj brez ljubezni do knjig.«

PAVLE

DEBATNA URA

Pripravljajmo se za bodočnost

I.

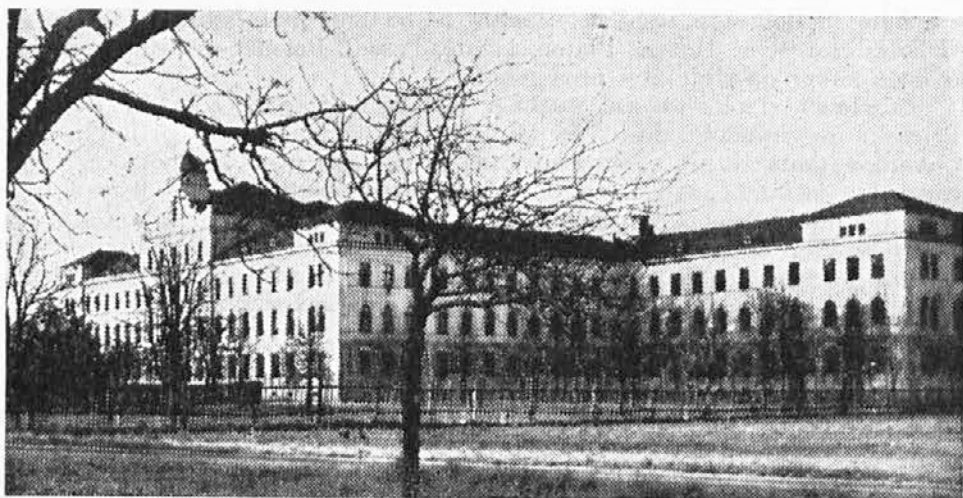
Zelo pomemben se mi zdi članek p. Plusa S. J. o našem pripravljanju bodočnosti, ki je izšel v letošnji četrti številki »Naše zvezde«. Škoda bi bilo, če se ne bi ob njem malo več ustavili, saj nudi dovolj snovi za premišljanje. Rad bi opozoril le na nekatere misli, ki so se mi navezale nanj.

»Katolicizem bi ... moral igrati vlogo voditelja in vzpodbudnika za nove in pogumne podjetnosti,« pravi p. Plus. Zato pa »moramo na vsak način paziti, da ne bomo ostali za dogodki« in si moramo pridobiti »globoko spoznanje tega, kar je treba izpolniti, da bo bodočnost pripadala Kristusu«. Z drugimi besedami: za to bodočnost se moramo najprej sami pripraviti. Pridobiti si moramo globoko spoznanje, kakšna naj bo in kaj treba zanjo storiti in še nekaj: sposobnost, da jo bomo mogli sami živeti in drugim posredovati. Naša priprava mora torej biti dvojna: intelektualna in moralna; izobrazba duha in vzgoja značaja.

»Ne pozabimo pa,« pravi spet p. Plus, »da moramo živeti 1. iz večnosti, 2. v popolnoma določenem trenutku časa.

Naj spregovorim najprej o intelektualni pripravi. Temeljiti mora v večnosti. Večne krščanske resnice so tista skala, ki bomo na njej zgradili svojo stavbo, da je veter ne bo podrl in je vode ne bodo odnesle. Zato si mora vsak katoliški fant in vsako katoliško dekle predvsem postaviti nalogo, da si ustvari trden in jasen krščanski pogled na svet in na vse njegove pojave. Le tako pripravljani bomo mogli najti pravilen odgovor tudi na vsa posebna vprašanja svojega časa in bomo lahko uspešno začeli reševati njegove in svoje posebne naloge. In priprava na to je naša druga velika dolžnost. Da ji bomo kos, moramo poznati tudi vsa sodobna vprašanja in se moramo dobro pripraviti, da bomo dali nanjo sodoben in obenem krščanski odgovor. Vsak od nas mora poznati še prav posebej tisto stroko, ki se ji misli v življenju posvetiti. Kajti predvsem v njej bo moral kot katoličan pripravljati Kristusovo bodočnost. Pri tem pa mora imeti vsak budno odprte oči tudi za vsa druga velika vprašanja, ki jih danes postavlja življenje. Naj opozorim le na eno od največjih med njimi. V mislih imam socialno vprašanje. Vidimo, da so se množice razgibale v borbi za pravičnejšo ureditev sveta, v borbi za delo in kruh. Ob strani stati ne moremo. Saj smo mi kristjani prvi poklicani, da bi pomagali pravici do veljave v svetu, ker verujemo v Boga, ki je Pravica sama. Pa še tole pomislimo: Če mi ne bomo kazali poti in vodili k pravi rešitvi, bodo ljudje iskali rešitve drugje, ne pri Kristusu. Deloma se to že godi. Priznati moramo, da smo v veliki meri krivi katoličani sami, ker nismo razumeli potreb in nalog svojega časa. Kako bo v bodoče, je odvisno od rodu, ki prihaja. Naloge, ki ga čakajo, so velike in odgovornost, ki jo bo moral nositi, je težka.

Videli smo, kako velikega pomena je naša intelektualna priprava za bodočnost.

Jan Plestenjak

Škol Gnidovec

(Ob obletnici njegove smrti in za njegov god 28. marca.)

Vem, da je dosti vrednejših, ki bi lahko pisali o škofu Gnidovcu, priznam tudi, da bo moja nerodna beseda obledela ob njegovi svetosti, vendar pa bom skušal nanizati vsaj nekaj skromnih spominov na moža, ki je neznansko ljubil mladino in ki sem mu jaz za marsikaj hvaležen, zagrenil mu pa tudi marsikatero uro.

Spoznal sem ga kot prvošolček, ko me je oče pripeljal v zavode in me predstavil vsega oštorkljanega in hribovsko okomatanega. Pa me je sprejel tako mehko prijazno, da sem tisti trenutek odpustil vsem ravancem, ki so me pitali s hribovsko nerodo in se pačili mojemu jeziku, ki je pozvaljal po črnovrško in poljansko in že loško zavijal.

Zdi se mi, da se Gnidovec nikoli ni postaral. Mlad je bil v govorjenju, v molitvi, pri poučevanju, pa naj sem ga gledal v prvi šoli, ali pa potem čez leta v osmi, ko mi je razodel, da za »lemenat« nisem.

Bila ga je sama odkritosrčnost, samozataja, bilo ga je nedosegljivo žrtvovanje; laž in greh je pa sovražil s tako notranjo strastjo, da so se mu napele žile po obrazu, da se mu je glas spremenil, kot bi se mu v grlu sprožile prečudno skrite glasilke. Kadar pa je govoril o ljubezni božji, ga je bila zamaknjenost in razpaliti je znal dušo še takega zakrknjenca. Z dušami je delal čudeže.

In ker je sovražil laž in ker sam nikoli ni lagal, si ni mogel misliti, da bi kdo njega nalagal. Do prenapetosti pošten je veroval v poštenost drugih in zato ga je vsako razočaranje bolelo tem huje. Te bolečine je pa krotil z molitvijo za izgubljenca.

Zavodarji smo bili včasih — vsaj nekaj nas je bilo takih, ki smo bili za nadlego in jezo prefektom — objestni, vihravi, nehvaležni in tudi zadirčni, toda ne iz kake notranje potrebe, ne, zgolj iz mode in kljubovanja.

Nekoč je naše omizje pregodrnjalo vsako jed. Še »mačja čreva«, najljubša jed, nam niso bila všeč, prežganka je bila prevedena, riž prekuhan, češpljeva kaša pripaljena in ubogi Tonček je odnašal polne krožnike z miz, prefekt se pa jezil.

Čez dva dni je prišel obednico nadzirat rektor Gnidovec. Takrat pa nas je zabezlo. Odmolili smo in ne da bi zinil le besedico, se je usedel k naši mizi in Tonček mu je prinesel krožnik, prav tako žlico kot nam in prav tak kos kruha je dobil. In je jedel z nami in mu je teknilo, nas pa je bilo sram.

Ves teden je hodil v obednico k nam in jedel z nami. Kisle repe in polente smo se drugače otepali, takrat, ko jo je rektor z nami jedel, je teknila tudi nam.

»Hrano za dušo je treba izbirati, za telo je navadna dobra!« nam jo je zabelil, drugače je bil pa tiste dni z nami kot součenec in ne kot rektor.

Brali smo v zavodih veliko. Knjižnica nam je bila kmalu premajhna in pomagali smo si z »univerzalkami«. Zobe so nam drli in popravljali v Ljubljani in

¹ Svoje vrste obara.

kdor je bil že tako srečen, da je smel na to pot, se je potem založil s temi rume-
nimi knjižicami vsaj za mesec dni.

V peti šoli sem Cankarja kar požiral, sicer ga je pa pokojni profesor Prešeren
tudi, kupoval ga je namreč na kile.

Strogi prefekt me je zasačil in odnesel knjigo Ob zori, zdela se mu je po-
hujšljiva. Bil sem užaljen in stvar se je tako zapletla, da sem moral k rektorju.
Prav po petošolsko sem bil namreč mogočen in prefektovi nazori so se mi zdeli
skrajno zastareli.

»No, no, nič ne rečem, ljubo mi je, da veliko berete. Ampak...« rektor se je
zagledal v velikanske predale, kjer so bile naložene skladovnice knjig. Ob vseh štirih
stenah in prav do stropa. »Ampak, pomisliti morate tole. Vi ste kot čebela in iščete
lepega, dobrega in resničnega. Ne pozabite pa, da se čebela ogne strupenim, na zunaj
prekrasnim cvetom. Dobro ve, da tam ni medu. Berite knjige, v katerih boste
našli v resnici med, dobro, lepo in resnično! Za to pa potrebujete vodnika! Vodnika!
Vprašajte gospoda profesorja za slovenščino, kaj bi bilo za vas primernega, in jaz
vam bom posodil iz te knjižnice. In ponižnost, ponižnost, na to rožo se spomnite!«
me je dobrotljivo posvaril, v meni pa je zagorel ponos, toda še nikoli se nisem
tako živo zavedal svoje majhnosti pred Gnidovcem.

Rektor Gnidovec je imel med vojsko polne roke dela. Za gojence se je moral
brigati in za ranjence in zdaj pa zdaj je pri večerni molitvi s solznimi očmi razodel
žalostno vest, da je bil ta in ta gojenec ranjen, ali pa da je celo padel.

Za veliko noč v letu 1917. sem prišel kot vojak na dopust in preden sem jo
mahnil domov, sem se oglasil v zavodu in potrkal na rektorjeva vrata.

»Ave!« me je poklical njegov sladki glas in že mi je odprl. Z obema rokama
se je oklenil moje roke in tako iskrenega veselja nisem videl še v nobenih očeh,
razen v materinih.

»Bog bodi zahvaljen, da ste še zdravi. Vprav danes sem se vas spominjal pri
sv. maši!« je hitel in me posadil za mizo, iz brevirja pa potegnil listič, kjer je imel
napisana vsa imena svojih gojencev-vojakov.

»V najlepšem času so vam dali dopust. Dobro ga izrabite za svoje telo, pred-
vsem pa za dušo!« me je ogovarjal in potem spraševal o vsem, vsem in o vseh go-
jencih, ki so bili takrat z menoj.

Potrkal je enkrat, dvakrat, koraki so udarjali po hodniku, slišati je bilo
rožljanje sablje.

»Preden odidete k vojakom, oglasite se še!« me je prosil, segel v roko in mi
stisnil desetak.

»Gospod...« sem se hotel opravičiti.

»To imejte za potice!« se mi je nasmešnil, zaznamoval na listku, da sem na
dopustu, potem pa je sprejel poveljnika bolnice, ki ga je težko čakal.

(Se nadaljuje.)

Kolednica za svečnico

(Narodna s Štajerskega.)

Marija, roža lilija,
ljuba Devica Marija.

Marija gre na božjo pot,
Sinka nese res s seboj.

»Če me neseš križemsvet,
ne morem biti martre prost.

Ne morem biti martre prost,
če hočem biti rešni Bog.«

Marija pa zdaj v cerkev ide,
Sineka ofra na oltar.

Poglejte zdaj vsi ljudje,
al' je to ofra ali ne!

Ko je Marija k ofru šla,
prelepo se je razsvetila:

Kak prerumeno sončece,
ktero v jutro gori gre.

S seboj je vzela golobca dva,
no je ofrala tud' oba.

Poglejte zdaj vsi ljudje,
al' je to ofra ali ne!

Marija ofra golobca dva,
no vsmilenega Jezusa.

Marija gre v sveto nebó,
nas povabi za sebó.

Veselo nam je iti za tebó
Marija v to sveto nebó;

v to sveto nebo, ta sveti raj,
Oče nebeški nam ga daj.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

Francè Jesenovec

30. Dragotin Kette (1876—1899).

Slovenska moderna, ki ji pripadajo Kette, Murn, Cankar in Župančič, je svoje prve korake v svet napravila družno z naturalisti. A ker so ti le preveč pomenili nadaljevanje starih potov, so se omenjeni štirje iz slovenske moderne kaj hitro ločili od naturalistov in izpovedali nova gesla preko dekadence v simbolizem in novo romantiko. Tako so proti epigonstvu postavili izvirnost, odšli iz malomeščanskih salonov v naravo, na deželo, med ljudstvo, nato premostili prepad med ljudstvom in izobraženstvom, vzpostavili zvezo s Prešernom in Levstikom, zapustili tako imenovane pozitivne vede in naturalizem ter odšli v dušeslovje; laž, hinavščino in licemerstvo so zamenjali z resnično odkritosrčnostjo ter izpovedali svojo popolno vero v slovensko narodnost in kulturo, nasproti realističnemu pojmovanju umetnosti kot praktičnega pripomočka, so vzpostavili avtonomijo umetnosti, kot je to deloma storila pred njimi že Vesna 1892—1894. Kar pa je najpomembnejše: proti suhemu racionalizmu so zopet zahtevali v umetnosti in življenju srce in čustvo, toploto in ljubezen in srečo. Slovenska moderna je potemtakem pravo revolucionarno gibanje in je kot tako trajalo nekako od 1896—1906. Zaključili bi torej to dobo z letom Murnove smrti, dve leti prej pa je že odšel v večnost Kette. Le Cankar in Župančič sta ostala, vendar po 1901 ne govorimo več o njunem revolucionarnem delu v slovenski moderni, marveč že o individualnem umetniškem delu vsakega posebej, kakor sta pač vsak po svoje rasla v svoj posebni umetniški in življenjski nazor in delo.

Dragotin Kette velja v splošnem za najzrelejšega od vseh štirih v slovenski moderni, za genija kljub 23 letom. Splošno ga označujejo za velikega življenjskega optimista, naravnost za antično vedro naravo, za globokega, resnega, strogega in samozavestnega človeka in pesnika.

Kot otrok je bil Kette zelo veren in ta njegova vernost je bila od vsega njegovega početka zavesti, vsa prepletena z živimi domačimi podobami. Od začetka širšega družabnega kulturnega delovanja v Zadrugi pa si je že postavil geslo, ki je združevalo vero in domačijo: »Bog in narod«. Kette se je razvil predvsem v najodločnejšega narodnjaka.

Vstop v slovensko kulturno življenje ga je seznanil predvsem z ostro ločenima političnima strankama, ki sta izviralici še iz staroslovenske in mladostlovenske struje in se vse bolj in bolj razvijali v katoliško in narodno napredno stranko, od katerih je prva po Mahničevem zgledu in delu v prvi vrsti poudarjala katolištvo, druga po Levstiku, Stritarju in Jurčiču narodnost. Kette je bil proti prenapetemu na prvi ko na drugi strani. Iz otroške vernosti je zašel prav takrat v hude duševne stiske in dvome, kot vsak zrel mož, in se je vse bolj naslanjal na liberalno strujo, ker je bolj poudarjala narodnost, ter trčil ob duševnega voditelja nasprotne struje, ob škofa Jakoba Missio. Nanj je Kette spesnil celo nekaj verzov pod naslovom Naš Mesija, ker se mu je zdelo, da je škof vse preveč »vnet sluga Dunaja in Rima«. V dobi duševne krize je Kette postal velik skeptik, skrajno svobodoljuben človek, da je prešel celo v neko »veličastno ironijo«. Kljub temu pa ni nikdar opustil iskanja resnice in rešitve življenjskih vprašanj, marveč je na vse načine hotel utešiti svojega religiozno tako nemirnega duha. Želel je vsekakor odkriti končni smisel, absolutno skrivnost življenja, prav kakor smo to ugotovili pri Prešernu. Vsa ta teža življenjskih vprašanj se je v Ketteju pojavila že v srednjih gimnazijskih letih, zato ni čudno, če je že v četrtem razredu povedal svojemu stricu, da ne bo mogel ustreči njegovi želji, da bi postal duhovnik. Po vseh teh duševnih bojih se je Kette razvil v »strpnega in svobodoljubnega narodnjaka, ki mu je bila vera notranja stvar...« (Koblar, uvod v Ketteja 1940, str. 31.)

Kot drugi iz slovenske moderne je tudi Kette postal neke vrste verski indiferecentist, v nekih letih celo naturalist in panteist, če ga sodimo po Slodnjakovih besedah, ki o tej stvari piše: »Svet mu je bila uganka, ki jo ume rešiti le umetnik, kadar se izroči s čistim srcem naravi in pričakuje mirno in brez bojazni trenutka, ko mu bo sama razodela svojo skrivnost...«

Ne smemo pa misliti, da je slovenska moderna ostala v dekadentskem, včasih naravnost blasfemičnem mišljenju o veri, Bogu, duši, večnem življenju! Vsi geniji iz te generacije so kar naprej snovali: ne le umetniško, marveč tudi miselno, filozofsko, življenjsko. Za Ketteja o teh globokih religioznih razmišljanjih pričajo dolge vrste pesmi v ciklih sonetov, kakor so Moj Bog, Slovo, Tihe noči itd. Iz vseh teh vencev pesmi in izpovedi zveni Kettejev boj za življenjsko in celo — za metafizično

resnico; vso svojo bol zaradi dvoma in duševne razklanosti je izlil zlasti v venec sonetov Moj Bog. Torej je kljub nekim nejasnim panteističnim mislim ostal vseskozi idealist. Prevzela ga je neka nejasna, čustvena in strastna mistika, a na dnu srca je zmerom ostal veren. Saj bi se sicer v vencu Moj Bog ta njegova vernost ne mogla zlititi z vso močjo in iskrenostjo, ki iz cikla v resnici vejeta. V tem vencu je naravnost na novo doživel Boga in se vrnil k Njemu. Trpeča in iščoča duša je bil Kette; ves svet, življenje, Bog in človek — vse to so mu bila velika vprašanja, ki so ga mučila, pa jih je v najlepši svoji pesnitvi rešil — pozitivno.

Tako lepo je končal svoje zemeljsko življenje. Ko je bil na smrtni postelji, mu je rekla dobra krščanska gospodinja: »Po gospoda pošljimo!« In Kette ji je vdano odvrnil: »Le pošljite ponj, naj pride! Pripravljen sem nanj.« (Merhar SJ 1939, str. 76.) In se je spravil z Bogom. Kar je predrznega ali objestnega napisal v svojih pesmih, je tudi obžaloval in izjavil pesniku Silvinu Sardenku: »Kar sem napačnega napisal, je napisano bolj iz šegavosti moje narave kakor iz lahkomišelnosti in zlobnosti; sicer pa sem nekatere take reči uničil« (l. c.). Tako je Kette našel resnico, ki jo je vse mlado svoje življenje iskreno iskal. (Dalje.)

Hublet-Anžič

Ilustriral J. Mežan

Albin je tesno zaviti v odeje, kajti ponoči ga rado zebe. Trudno in pokojno spi kakor srečen otrok, ki ima čisto vest. Spanec mu oživljajo angeli in čudovite sanje. Mahoma pa ga zbudi divji krik, eden tistih strašnih in presunljivih krikov, kakršne včasih otrokom izvija groza, eden tistih krikov strahu in trepetu, ki ti ledenijo kri v žilah. Albin ima zelo trdno spanje, a zdaj kar poskoči in se v postelji usede.

Saj je pogumen fant, še celo zelo pogumen, tale krik, ki je nenadoma splašil njegove najlepše sanje, pa ga je silno prestrašil. Srce mu divje razbija, zenice se mu širijo, poslušna in se prav toliko še more obvladati, da ne zbeži ali vsaj pokliče na pomoč. Tolikšno grozo povzroči takle krik sredi pokojne noči! O, poznam dosti starejše od Albina, ki bi toliki grozi ne bili kos!

Albin napenja ušesa, pridržuje sapo in se že začinja pomirjati, ko iz nasprotnega sobnega kota, kjer je Bernardova postelja, začuje stokanje, rahlo in žalostno stokanje, ki preide v ihtenje.

Bernard zdihuje! Bernard joka! No, to je pa pri njem nekaj čisto novega! Če ta plaka, ga je gotovo moralo zadeti kaj zelo hudega! Albin odločno premaga svoj strah, skoči iz postelje in steče k bratu.

V tem trenutku pa Bernard zopet zakriči, še vse huje ko prvič, in Albin v temi razloči obrise svojega brata, ki se z nekim nevidnim sovražnikom obupno bori. Albin je v skoku pri njem. Pa nič, nikogar nikjer! Torej ga tlači mōra! Moj Bog, in koliko strahu je povzročil! Veseljak se oklene brata rahlo okoli vratu in ga mirno pogovarja, naj se uleže nazaj.

»No, Bernard, kaj bi se bal! Saj sem jaz pri tebi! Samo hude sanje si imel, nič drugega!«

Bernard pa ga ne poslušja. Kar naprej še stoka in se otepa. Ves je potan, roke in čelo mu kar gorijo, hlastno nekaj govori, kar nima ne glave ne repa, in ga tudi Albin ne razume. A že prihaja pomoč! V ključavnici zaškrtja ključ, vrata se odpro in pater paznik vstopi s svečo v roki. Iz sosedne sobe je tudi sam zaslišal grozne krike, si naglo nataknil talar in pritekkel gledat, kaj je.

»Kaj pa je, Albin?«

Fantek se s sklenjenimi rokami okrene k njemu.

Paznik pride prav do postelje in Albinu poboža prepadeno lice:

»Kaj še, norček! Bernarda je pač napadla gripa. Vročino ima, a bo v nekaj dneh spet dober. Ti pa se zdaj kar brž nazaj ulezi! Če boš takole komaj na pol oblečen stopal po mrzli sobi, boš gripo tudi ti kaj hitro iztaknil!«

Ko se pater skloni nad Bernarda, ta široko odpre vročične oči, z veliko skrbjo pogleda naokoli, nato pa zgrabi patra za rokav in vikne:

»Albin! Pater, kje je Albin? Albina moram videti!«

V skoku je Veseljak spet pri njem in se ga oklene.

»Tukaj sem! Saj sem pri tebi, ne boj se!«

Prepadeno Bernardovo lice se brž pomiri.

»Joj! In jaz sem se tako prestrašil! O, sveta Devica, kakšne strašne sanje! Albin, kar verjeti ne morem, da niso resnične!«

»O čem pa si sanjal?«

Ko se pater skloni nad Bernardom...

»O tebi!«

Albin pa se glasno zasmije:

»No, čedna reč! Nisem si mislil, da sem tako strašen!«

»Ne, saj ni to! Sanjal sem, da te je zadela huda nesreča!«

»Beži no! Povej pa le! Ali je bilo grozno?«

»Pater, Bernardu se je moralo nekaj pripetiti! Oh, kako sem vesel, da ste prišli! Saj menda vsaj ni znorel, kaj pravite, pater?«

»Da. Bila sva z Dragotom na sprehodu. Vidva sta hodila spredaj, jaz sem vaju pa gledal in naenkrat opazil, da se kregata. Drago je tiščal s ceste v gozd, ti pa si mu branil, češ da je čisto blizu nevaren kamnolom. Že te je hotel ubogati, tedaj pa se je iz gozda priplazil ostuden, grozen človek. Lice je imel tako zlobno, oči tako sovražne, da kaj takega še nikoli nisem videl. Zgrabil je Dragota in ga hotel odvesti v gozd, ti pa si ga držal, tako da ga je tisti človek komaj za korak premaknil, a že si ga spet potegnil nazaj.

Končno je odnehal, prezirljivo skomizgnil z rameni in rekel: »Nič ne de! Moj bo pa vendarle!« In tedaj sem nenadoma spoznal, da je sam satan!

Komaj smo spet odhiteli dalje, že zapazim, da gre za vama, le da se plazi skozi grmovje ob gozdnem robu. Jaz pa sem stal kakor vkopan in v svojo grozo videl, da vama je vedno bliže. A nisem ga mogel ustaviti, ne ga doiti! Tedaj sem zavpil, a prepozno, že je bil nad vama. Okrenil se je proti meni, zaškripal z zobmi in se posmehoval: »Do duš jima ne morem, se bom pa na telesih maščeval!« In moral sam gledati, kako vaju treska po tleh, vaju tepta, a sam še z mezincem nisem mogel ganiti, da bi vaju branil! O, kakšna strašna mōra!«

Kultura

Svetovni pregled

S smrtjo toledskega kardinala se je znižalo število kardinalov na 55. Zadnji-krat so bili novi kardinali imenovani meseca marca 1937.

Letos je poteklo 25 let, odkar so se naselile v Pekingu Frančiškanke Marijine misijonarke.

Med 1625 dijakov na univerzi v Pekingu je že 527 deklet.

Ob priliki narodnega evharističnega kongresa v Santa Fé v Argentini je po radu govoril zbranim vernikom sv. oče Pij XII. v španskem jeziku. Pozval je vse vernike, naj goreče in stanovitno molijo za mir med narodi.

Finska država je letos izdala posebne znamke ob 500-letnici smrti velikega svojega škofa Manna Tavast. Kot škof se je zelo trudil za kulturni napredek finskega naroda. Četudi je danes finska država po veliki večini protestantska, vendar proslavlja velikega katoliškega škofa.

V Španiji je bilo prirejenih v zadnjem času več velikih romanj k cerkvi Madonna del Pilar v Saragossi. Nadškof Garcia je pripeljal posebno romanje železničarjev iz Valladolida in Valencije.

Društvo katoliških učiteljev in učiteljic v Argentini je imelo pred kratkim svoje zborovanje v Santa Fé. Izdelali so načrt za organično vzgojo šolske mladine. V tem načrtu je prikazano medsebojno tesno sodelovanje doma, šole in cerkve.

Katoliške visoke šole v Franciji, ki jih je pet, so imele lansko leto 4219 slušateljev. Predavalov je 400 profesorjev.

Srednjih šol so imeli francoski katoličani 571 za fante in 538 za dekleta. Šole je obiskovalo 16.000 dijakov in dijakinj.

»Ameriški Slovenci« je poročal, da je newyorški župan La Guardia prepovedal in ustavil 42 mesečnikov, ker so imeli umazane slike in umazane članke.

Svetilnik s podobo Kristusovo bodo postavili na otoku Bajos de Sal Medina ob izlivu veletoka Guadalkvivira v južno-zahodni Španiji. Spomenik bo visok 70 m, kip Kristusov pa 20 m.

Francoskega poraza v sedanji vojni je bil kriv med drugim tudi strašen propad francoskih družin. O tem govore dejstva: Po tridesetletni vojni, t. j. okoli leta 1650., je bilo Francozov dvakrat toliko kot Nemcev. Leta 1870. so bili oboji enakoštevilni. Danes pa je Nemcev dvakrat toliko kot Francozov. V zadnjih letih je Francija imela več smrtnih primerov kakor pa rojstev.

Pred kratkim je izdal sv. oče Pij XII. posebno uredbo, ki urejuje božično polnočnico po vojskujocih se državah, kjer je v mestih ukazana zatemanje. V takih mestih je dovoljeno po cerkvah opraviti daritev sv. maše že zvečer 24. decembra. Pri tej večerni božični maši smejo verniki pristopiti k sv. obhajilu, če so se prej zdržati vsake jedi vsaj štiri ure. Z udeležitvijo pri večerni božični maši verniki zadostijo zapovedi udeležbe pri službi božji na sveti dan.

V Salamanki bodo v doglednem času ustanovili katoliško vseučilišče po želji sv. očeta Pija XII.

Francoska vlada je odredila, naj se v vse državne šole zopet uvede verouk, ki ga je pred dolgo dobo francosko svobodomiselstvo kruto vrglo iz šole. Prišlo je spoznanje, toda treba je bilo za to trpljenja.

Zgodovina

Sv. pismo se ne moti

Medtem ko v Evropi skoraj vse znanstveno delo počiva zaradi vojne, v Palestini mirno deluje ameriška družba za starinoslovska raziskavanja. Z vedno večjo gotovostjo stvarno dokazuje, da sv. pismo ni grmada bajk, ampak eden izmed najtočnejših zgodovinskih prikazov, kar jih pozna človeštvo.

To družbo so ustanovili John D. Rockefeller, Charles Maerlston, sir Petric in drugi. Odkritja ameriških učenjakov so točno dokazala resničnost tistih svetopisemskih odstavkov, ki so jih sovražniki vere proglašali za izraz orientalske domišljije. Zadnje čase so n. pr. ugotovili, da jerihonske trobente niso morda besedna podoba, ampak so resnično donele, preden so se podrli zidovi velikega mesta. Zidovi, ki so jih odkopali, tvorijo strm in sklenjen krog. Pod podrtinami so našli veliko močnih kovinskih drogov, ki jih je rja tekom tisočletij napol razjedla.

To odkritje nam znani dogodek pri Jerihi pojasnjuje čisto določno. Judovski vojskovodja Jozve je dal izpodkopati tla pod jerihonskim zidovjem v širini bojne črte svojih napadalnih oddelkov. Treba je bilo, da se zidovje hkrati zruši v vsej svoji širini. Izpodkopane dele so podpirali s podporniki; na nje so privezali vrvi, ki naj bi jih konji, voli in ljudje vlekli na dano znamenje. To znamenje je dal Jozve s trobentami. Tako se je porušilo jerihonsko zidovje.

Učenjaki te družbe so odkopali ostanke kraljeve palače v Samariji. Točno so

določili kraj ob cesti, ki je držala mimo palače, kjer je našla sramotno smrt kraljica Jezabela.

Iz istega časa so žare iz presojnega kamna, v katerih so dobili napol sežgana otroška okostja, ki dokazujejo, da so malikovalski Judje žrtvovali Molohu celo otroke.

Od starega Tadmora, poznejše Palmire, niso drugega poznali kakor majhne razvaline. Izkopavanja zadnjih let pa so odkrila in potrdila resničnost svetega pisma posebno za čas vladanja kralja Salomona.

Čim bolj učenjaki iščejo in kopljejo, tem bolj se izkazuje resničnost in verodostojnost svetega pisma stare zaveze.

Iz naših kongregacij

Kongregacija v Sp. Šiški je proslavila praznik Brezmadežne.

Člani šišenske kongregacije se še nismo nič oglasili v »Naši zvezdi«. Iz tega pa ne smete sklepati, da nič ne delamo. Število članov ni veliko, toda kar nas je, smo res požrtvovalni in se zelo trudimo, da bi bili naši sestanki, ki se vršijo vsako soboto, čim bolj pestri in aktualni. Tako smo tudi na predvečer našega največjega praznika priredili skromno proslavo. Okrog Marijinega oltarja smo se zbrali vsi kongreganisti, kjer nam je najprej g. p. voditelj povedal nekaj lepih misli o skrivnosti in pomenu praznika Brezmadežne. Nato smo navdušeno zapeli našo himno »Zgodnja Danica«. Sledili sta dve lepi deklamaciji, nakar je imel tov. prednik lepo predavanje, ki je bilo razdeljeno v dva dela. V prvem delu je z izbranimi besedami orisal lik Brezmadežne, v drugem delu pa je pokazal, kaj imamo mi kongreganisti kot Marijini otroci in kakšne so naše naloge ter dolžnosti. Končno smo še zapeli »Povsod Boga« ter se žarečih obrazov ob zagotavljanju, da se drugi dan vidimo pri pobožnosti v stolnici, razšli. Pristrčne pozdrave vsem drugim tovarišem pošilja kongreganist šišenske kongregacije.

Murska Sobota. Čas je, da se tudi mi enkrat oglasimo. Če bomo molčali, boste še nazadnje mislili, da spimo ali pa z zabavami zubljammo čas. Imamo redne sestanke, letos nas je največ naročenih na naš list in versko življenje članov je zadovoljivo. Biser našega dela pa je akademija, ki smo jo priredili na predvečer Brezmadežne. Potrudili smo se, da je bila dvorana Prosvetnega doma nabito polna. Sorazmerno z obiskom je narasla tudi na-

ša blagajna. Pa pustimo denar! Rajši si ogledimo, kako je izpadla akademija sama. Najprej je zapel dve pesmi letos ustanovljeni zbor Slovenske dijaške zveze. Sledila je deklamacija, ki jo je dobro deklamirala članica nižješolka. Po deklamaciji je imel priložnostni govor osmošolec Stefan Gruškovnjak. Zlasti smo se izkazali z igro »Sultanova hči in dobri vrtinar«. Čeprav so nekateri igralci že nastopali na Miklavževem večeru, je uspela odlično.

Tudi praznik sam smo lepo preživeli. Kako ga pa ne bi, saj je 8. december god naše Zavetnice in Vodnice. Razumljivo je, da so se med sv. mašo dvigale naše misli v nebo in prinašale Brezmadežni pristrčne zahvale in jo s pesmijo tovarišev na koru prosile: »Raj odpri nam zlati!« Marija nas je uslišala: pri sv. obhajilu nam je mnogim po mašnikovih rokah podelila Jezusa — Boga, ki je prava sreča in zadovoljstvo. Kongreganist.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10			11			12		
13			14			15		
16	17	18	19		20	21	22	
23								
24			25			26		
27	28	29	30		31	32	33	
34			35			36		
37								

Vodoravno: 1. spreobrača nevernike, 10. turški gospodar, 11. sorodnik, 12. vrsta zemlje, 13. struja, 14. predplačilo, 15. loščilo, 16. koroška svetnica, 19. nprav, 21. nemško moško ime, 23. svetopisemska oseba, 24. Marijina mati, 25. tatarski poglavar, 26. števnik, 27. orožje, 30. vzklik, 32. denarna kratica, 34. znamka ur, 35. hrvatsko ime za Dunaj, 36. zna, 37. meri kote.

Navpično: 1. strokovni učitelj, 2. jarem, 3. ribiška priprava, 4. maloazijska gora, 5. svetopisemsko mesto, 6. vrsta pesmi, 7. egiptovska reka, 8. italijansko mesto, 9. posoda, 17. nemški otok, 18. oče, 19. ptica, 20. del meseca, 21. rumunska reka, 22. goriško gričevje, 28. del abazije, 29. prometni pripomoček, 30. finsko pristanišče, 31. ud družine, 32. glasbeni izraz, 33. del naslova.

Ostali dopisi prihodnjič. — Poravnajte naročnino.

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 12 din, za druge 18 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/II. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).